

Grundtvig-arkivet fasc.: 352.

Registreret af: KEK. / 195 .

Evt. enhedens nr.: -

Antal sider: ²⁰ enkeltlæg, pagi-
nerede 1-20.

Antal blade: 1 r - 20 v2.

Format: kvart.

1. Titel el. kort indholdsangivelse:

Fædrene-Land og Moders-Maal.

2. Papirsort (farve og evt. vandmærke): grågult, bikube, S & E.

7. Ms.' første linie: Efter mottovers (se under Indre kriterier): "Den største Artighed, Man kan vente hos Borgerne histovre..."

3. Afmærkning (I. J. N. osv.): bølgestreg, tre prikker.

8. Ms.' sidste linie: "Konge, Fædrene-Land og Moders-Maal, Danske til Domme-Dag!"

4. Ortografi:

9. Tryk el. benyttelse:

Ms. er omtalt og citeret hos Toldberg, Gr. som filolog, 1946, s. 134f.

5. Andre ydre kriterier: bindestreger (f.eks.: "Lands-Mænd", "Præste-Stand", "Kirke-Tvang").

6. Indre kriterier (allusioner, citater m. m.): Motto-verset det samme som ved andet hovedafsnit i "Det Danske Fiir-Kløver" (1836), jf. Smaaskr. s. 35, og Bibl. nr. 563.

10. Tidl. forskeres skønsmæssige datering(er): 1830'erne, Toldberg i ovf. anf. afhandling.

11. Nr. i bibliografien:

...

12. Indholdsregest:

Englænderne roses for deres fædrelandskærlighed, og hos os viser provinsialstændernes oprettelse, at vi trænger til en "Dansk Høi-Skole... hvor Alting dreier sig om Fædrene-Land og Moders-Maal" (1 r2). En udsigt over forfatningens historie fra Arilds tid til Fr. VI munder ud i en lovprisning af kongens "Ene-Herredømme" og "Folkets Stemme-Frihed" (4 v - 4 r2), og af det "Folkelige Stats-Raad", hvorved Danmark har genvundet sin ældgange, "naturlige Stats-Forfatning" (5 r2). De følgende læg (6-8) vies et krav om frihed indenfor kirke og skole: "Saa gid den da fare til Paven i Rom... den brændende Omhug for Næstens udødelige Sjæl" (8 r2) udråber Gr., og han henviser til, at Kristus selv har befalet at lade klinten og hveden opvokse med hinanden indtil høsten (jf. Mat. 13,30). 9 r påbegyndes et nyt hovedafsnit "Den Folkelige Høi-Skole og Akademiet i Soer". De af det "Folkelige Stats-Raad" krævede realskoler baserede på matematik og videnskabelighed vil kun "giøre de Fleste aldeles uskikkede til det virksomme Borger-Liv og gridske paa "Leve-Brød" (9 r2). Drengene, der ikke har gennemgået "det virke-

lige Livs Skiærs-Ild" (9 v2) er ikke modne for videregående uddannelse, og det understreges, at kærlighed til konge, fædreland og modersmål er kilden til en "mild, patriotisk Oplysning" (10 r2). "Stats-Raadets" sammensætning drøftes, og Gr. glæder sig over, at denne "mageløse Forsamling" (11 v), langt fra at savne en "Intel-ligens", straks følte, at den havde rigeligt deraf. Gr. gør rede for sit "naturlige Kiætteri" (12 r): at han foretrækker den danske tunge frem for alle "Classikerne" og tungen frem for pennen. En bekræftelse på sit synspunkt finder Gr. deri, at i "det Folkelige Stats-Raad" må pennen lade sig "smukt rette og beherske af Munden" (13 r2). - 14 r citeres 3 vers af Nyaars-Morgen, stroferne 198-199 og 162, jf. P S V s. 229-30 og 217. En omtale af "Academiet i Soer" foranlediger et citat fra "Gylden-Aaret" (1834) 14 v2 - 15 r, 6 vers i alt, stroferne "Ja, du est nær forhaanden..." osv. til og med "Da skal Man Forskiel kiende..." osv., jf. U S VIII s. 19-20. - Gr. peger på de tre "For-Varsler", der bekræfter hans tro på Sorø Akademis fremtid som den kommende folkelige højskole. I middelalderen var det her, at Absalon grundlagde sit berømte "Munke-Bur"; her oprettedes under Chr. IV et "Ridderligt Academi" og endelig var det til dette adademi, at Holberg skænkede sit "Friherskab, ærlig tjent ved munter Skrift paa Moders-Maalet" (15 v2). 17 r - 17 v citeres endnu 3 vers af "Gylden-Aaret", stroferne "Alt hos Kong Fredriks Fugle..." osv. til og med "De sært hinanden krydses..." osv., jf. U S VIII s. 23-24. - Han tilbyder på "alle Dane-Skjaldes" (17 r2) vegne at bede kongen krone "Stor-Værket" i Sorø. Den "Danske Kiærlighed" er hjemløs. Hun sidder i måneskinnet og nynner: "Ræven han boer/ I Skoven og haver sin Hule i Jord,/ Svalen har (?) godt/ (18 v:) Hun bygger sin Rede ved Kirke og Slot./ Jeg haver hverken Dit eller Dat,/ Hvor skal jeg lægge mit Hoved i Nat!" (18 r - 18 v). Både Gr. og Ingemann kunde ønske, at "det sørgelige Nyn afløstes af den glade Sang: Dane-Vang ved grønne Bred..." (18 v). Gr. kunde tænke sig at bede majestæten om tilladelse til at lade sin røst lyde på skolen, men hvorledes denne i enkeltheder skal indrettes, tilkommer det kongen at afgøre. Læg 20 vies en diskussion om, hvorvidt en sådan skole kan "blive farlig for den grundige Lærdom" (20 v), men Gr. foreslår, at videnskabsmændene "flittig læse den Danske Rim-Krønike istedenfor Ciceros Taler"...og..."deres Videnskabelighed skal ikke tabe det Mindste derved..." (20 v2).

Datering: Ms. er et forarbejde til andet hovedafsnit af "Det Danske Fiir-Kløver" (jf. ovenfor under Indre Kriterier), der udkom den 7/5 1836 (Bibl. nr. 563). Nærværende ms. er antagelig først påbegyndt efter 26/2 1836, jf. udtalelsen om provinsialstænderne: "Det første Møde er nu endt..." (5 r2). Om opløsningen af provinsialstændernes forsamling den 26-27/2 1836 se Stændertidende 1835-36, sp. 894, 1273 og 1295-96. -